

JÓZSEF ATTILA TERÉZVÁROSI ÉVEK

A magyar költészet egyik legkiemelkedőbb alakja, József Attila (1905-1937) otthonai közül kiemelném Terézvárost, ahol mozgalmas éveket hagyott maga után. József Attila sok helyen lakott a fővárosban. József Attila édesanyja halála után, még maradt Etelka nővérével a Ferenc téri lakásban, majd Makai Ödön és felesége, József Jolán vették őket magukhoz 1920-ban. Megkezdődött a terézvárosi élet, a Lovag u. 3. szám alatti lakás cselédszobájában 1926-ig. A lovag utcai lakás dr. Makai Ödön tulajdona volt. A szigorú, de jót akaró Makai Ödön, József Attilából rendes embert akart nevelni, emiatt gyakran előfordultak a konfliktushelyzetek. A gyámja volt, a kapcsolatuk nem felhőtlen, ezért vidékre küldte több helyre. Makón járt gimnáziumba, Espersit János befogadta otthonába, Caca leánya szobájában lakott. Jelenleg múzeum, eredeti berendezésekkel. Eperjesi Kálmán osztályfőnök és Galamb tanár úr segítettek az irodalmi pályáján. Makai Ödön, írógépeltetésekor ismerte meg József Jolánt, majd feleségül vette. Családja rossz szemmel nézte a frigyet, mert Jolán keresztény származású, ezért Makai jobb társaságok előtt titkolta Jolán múltját, a nevét is Lucie-re változtatta. A testvéreknek is titkolniuk kellett a házaspárhoz való tartozást. Eta csak szobalányként, Attilának pedig szigorúan „doktor uraznia” kellett sógorát. Eközben Ödön és Jolán házassága 1922-ben felborult, a nővérek elköltöztek otthonról. A családi konfliktus lehetett, hogy a serdülő fiú öngyilkosságot kísérelt meg. Attila nem tért vissza a Lovag utcába, nyári vakáció alatt vidéken tanító lett, csöszként, napszámosként is dolgozott. A Lovag utcában később helyreállt a béke. Attila megismerkedett Juhász Gyulával, az ő ajánlásával 1922-ben megjelent az első verses kötete a SZÉPSÉG KOLDUSA. A Nyugatban is megjelentek versei. Attila még csak 17 éves, irodalmi társaságokba, kávéházakba járt. Makói és Szegedi tartózkodása után, albérletekben húzta meg magát, a családi összeveszések elkerülése végett.

Lovag utcát követte az Andrássy út 6. sz. 3. emelet 12. sz. cselédlakás. Itt 1928-tól két éven át lakott József Attila. Vágó Márta az első nagy szerelme feljárt hozzá, nagy hatással volt Attila költészetére. A nélkülözés szót jobb használni, hiszen itt nem lehetett élni, fűtés, szék, asztal nem volt, alig evett. Egyik levelében írja, hogy „39-es a lábam, 43-as lakkcipőben járok”. Napokig ki sem mozdult. Ki kellett költöznie, mert jelentős tartozást halmozott fel, cserébe ott kellett hagynia a könyveit, amiket sosem szerzett vissza. Ezt követően „anyátlanul élt” végül ismét Etelkával összeköltözött, a Margit körút 46. sz. társasház negyedik emeleti lakásába. Később megismerkedett Szántó Judittal, aki odaköltözött, kettő évet töltöttek el a Margit körúti lakásba.

Mindig a lakbérrel volt a gond József Attila esetében, így a körútról is menniük kellett. Szántó Judittal 1932-ben a terézvárosi Székely Bertalan u. 27. sz. alatti egy szoba-konyhás lakásba költözött. További anyagi gondok, elhatalmasodó mentális betegsége, bár Judit mindent megtett, hogy jobb élet mosolyogjon rájuk. Hiába, szép lassan elhidegültek egymástól. József Attila más nőbe szeretett bele, Judit öngyilkosságot kísérelt meg. Újra menniük kellett, mert már itt is elmaradtak a lakbérrel. Terézvárosból Zuglóba 1933-ban „város peremén” a Korong utca 6. sz. alá költöztek. Judittal itt ért véget a kapcsolata 1936-ban, rá egy évre a költőóriás élete is. József Attila a zseni, utód nélkül hagyta itt a földi létet.